

до класич. ясності образу. Приєднавшись до акмеїстів (див. *Акмеїзм*), К. поетизує повсякденність. У віршах (збірки «Сіті», 1908; «Осінні озера», 1912; «Глиняні голубки», 1914; «Вожакий», 1918; «Формель розбиває лід», 1928, та ін.) прагнув до невимушеності й природності, «розкріпачення» рос. вірша, вдавався, зокрема, до *вільного вірша*. Автор романів «Ті, що плавають-подорожують» (1915), «Тихий страж» (1916), повістей «Крила» (1907), «Чудесне життя Йосифа Балзамо, графа Каліостро» (1919) та ін., в яких використовував авантюрно-істор. сюжети, обстоював витончений гедонізм. Перекладав твори Дж. Боккаччо, Апулея, В. Шекспіра. Писав музику до своїх віршів (зб. віршів та нот «Куранти коханця», 1910). Вірш К. «З „Олександрійських пісень...“» переклав Б. Якубський.

Тв.: Собрание сочинений, т. 1—9. Пг., 1914—18; Укр. перекл.—З «Олександрійських пісень...». В кн.: Антологія російської поезії в українських перекладах. К.-Х., 1925.

Літ.: Зноско-Боровский Е. О творчестве М. Кузмина. «Аполлон», 1917, № 4—5; Шмаков Г. Михаил Кузмин. В кн.: День поэзии — 68. Л., 1968; Ермилова Е. О М. А. Кузmine. В кн.: День поэзии. 1981. М., 1981; Азаров В. Разговор двух поэтов. «В мире книг», 1988, № 12; Толмачев М. Он был поэт первозразрядный. «Книжное обозрение», 1988, 8 квітня.

КУЗМ'ЯК Петро (1816, с. Фольварк, тепер Странія Сх.-Словац. обл., Словачина — 13.I 1900, с. Руський Керестур, тепер Хорватія) — укр. (руський) письменник та культ.-осв. діяч. Навч. в Ужгор. учит. семінарії. Брав уроки хорового співу у видатного українського диригента К. Матезонського. З 1838 учителював у Шамброні, Якуб'янах та ін. селах Сх. Словащини. Учасник революції 1848—49. 1854 переїхав до Руського Керестура, тут продовжив пед. і фольклорист. діяльність (до 1892). Як диригент поширював у Словачині й Руському Керестурі укр. і рос. муз. культуру й фольклор. Писав вірші, чимало з них стали нар. піснями. Творчість К. наснажена волеюбними антифеодальними мотивами (вірші «Співай, жайворонку», «Прилетіла зозуленька»). К. вважають основоположником л-ри бачвансько-сримських русинів. Був другом О. Духновича.

Тв.: [Вірші]. В кн.: Русский Соловей. Ужгород, 1890; [Вірші]. В кн.: Антологія поезії бачвансько-сримських русинських письменників. Руський Керестур, 1963; [Вірші]. В кн.: Поети Закарпаття. Антологія закарпатськоукраїнської поезії (XVI ст.—1945 рр.). Пряшів, 1965.

Літ.: Мольнар М. Хто такий Петро Кузм'як? «Нове життя» [Пряшів], 1966, 11 червня; Рудловчак О. Біля джерел сучасності. Пряшів, 1981.

КУЗНЕЦОВ Анатолій Васильович (18.VIII 1929, Київ — 16.VII 1979, Лондон) — рос. письменник. Закін. 1960 Літ. ін-т ім. О. М. Горького (Москва). Працював на буд-ві Кахов. та Ірк. ГЕС. 1969, перебуваючи в Англії, попросив політ. притулку. 1957 вийшла повість К. «Продовження легенди. Записки молодій людини», що започаткувала т. з. сповідальну прозу в сучас. рос. л-рі. В основі твору — етико-філос. роздуми юнака про невідповідність книжко-пропаганд. уявлень про світ, на яких він був вихований, і реальної дійсності. Соціально-етич. проблематика характерна і для збірок оповідань «Селенга», «Буяння життя» (обидві — 1961), повісті «У себе вдома» (1964). Повість «Бабин Яр» (журн. варіант, 1966; в еміграції вид. розширену редакцію, доповнену, зокрема, фрагментами, вилученими раніше цензурою) — про одну з найтрагічніших сторінок Києва часів нім.-фашист. окупації. Для дітей написав кн. «В сонячний день» (1960) та ін.

Тв.: Бабий Яр. К., 1991.

Літ.: Сотник Ю. Вмятний от пальцев. «Новый мир», 1957, № 11; Лев Ф. Экзамин на будущее. «Москва», 1958, № 4; Баскаков В. Становление нового человека. «Вопросы литературы», 1959, № 5; Баладин Л. Опыт философского рассказа.

«Сибирские огни», 1962, № 6; Стариков Е. Иллюстрации к добрым пожеланиям. «Знамя», 1964, № 7; Сарнов Б. [Анатолій Кузнецов]. «Огонек», 1990, № 30.

КУЗНЕЦОВ Євген Семенович (15.I 1912, м. Керч — 5.I 1994, Донецьк) — рос. поет. Зак. 1932 Феодос. сільськогосп. технікум. Учасник Вел. Вітч. війни. Жив в Україні. Працював у пресі, Донец. обл. радіо. Автор збірок: «Вірші про весняну сівбу» (1933), «Від усього серця» (1940), «Вірші» (1947), «Степова пісня» (1951), «Роки» (1974, 1982) та ін. Осн. теми — героїзм народу в роки війни, життя і праця робітників Донбасу.

М. С. Федорчук.

КУЗНЕЦОВ Фелікс Феодосійович (22.II 1931, с. Тарнозький Городок, тепер Тарнозького р-ну Волог. обл.) — рос. критик, літературознавець, доктор філол. наук, чл.-кор. Рос. АН. Закін. 1953 Моск. ун-т. З 1987 — директор Ін-ту світ. л-ри ім. М. Горького Рос. АН. Перша книга — «Яким бути... Література і моральне виховання особистості» (1962). Автор літ.-крит. досліджень «Тому, хто обдумує, як жити» (1964), «За все відповідальні» (1975), «Світ, час і ти» (1984), «Родовід нашої ідеї» (1986), в яких аналізує морально-етичну і філос.-соціолог. проблематику в творчості сучас. прозаїків, зокрема українських — О. Гончара, П. Загребельного, Григора Тютюнника, Е. Гуцала, В. Дрозда та ін. В істор.-літ. працях «Журнал „Русское слово“» (1965), «Публіцисти 1860-х років» (1969), «Нігілісти?» (1983) досліджує рос. революц.-демокр. критику і публіцистику.

Тв.: Избранное, т. 1—2. М., 1981; Из жизни — в жизнь. М., 1987; Самая кровная связь. М., 1987; Размышления о нравственности. М., 1988.

В. С. Брюховецкий.

КУЗНЕЦОВ Юрій Борисович (16.IV 1947, Київ) — укр. літературознавець, критик, перекладач, канд. філол. наук з 1985. Закін. 1972 Київ. пед. ін-т. З 1985 — наук. співробітник Ін-ту л-ри ім. Т. Г. Шевченка АН України. Опубл. монографії «Поетика прози М. Коцюбинського» (1989), «Слідами феї Моргани (Вивчення творчості М. Коцюбинського в школі)» (1990, у співавторстві з П. Орликом), ряд статей з теорії та історії укр. л-ри кін. 19 — поч. 20 ст. Особливу увагу зосереджує на проблемах поетики худож. твору. Перекладає з нім. мови (праці «Три нариси з теорії сексуальності» та «Про нарцисизм» З. Фрейда, обидві — 1990); з англ. (роман «Бунт розуму» І. Стоуна, 1991, всі — разом з О. Івановим).

О. В. Білий.

КУЗНЕЦОВ Юрій Полікарпович (11.II 1941, станція Ленінградська Краснодар. краю) — рос. поет. Закін. 1970 Літ. ін-т ім. О. М. Горького (Москва). Автор збірок «Гроза» (1966), «В мені і поруч — даль» (1974), «Край світу — за першим поворотом» (1976), «Рушаючи в дорогу, душа озирнулася» (1978), «Відпушу свою душу на волю» (1981), «Російський вузол» (1983), «Ні рано, ні пізно» (1985), «Душа вірна невідомим межам» (1986) та ін. Поезії К. притаманні лаконізм, «міфологізм» світообразу. Його лірич. герой схильний до надмірної іронічності та скептицизму, індивідуалістичної замкненості, нетерпимості. Перекладає з ін. л-р, у т. ч. української (ряд поезій В. Сосюри, Е. Плужника, П. Гірника). Окр. твори К. перекладає П. Мовчан, О. Довгий, А. Глушак.

Тв.: Избранное. Стихотворения и поэмы. М., 1990; Укр. перекл.— [Вірші]. «Дніпро», 1988, № 6; Гімнастерка. В кн.: Автографи. Одеса, 1988.

Літ.: Косарева Л. «Через дом прошла разрыв дорогах». «Вопросы литературы», 1986, № 2; Косарева И. В разворонном тумане. «Юность», 1986, № 5; Кожин В. Перевод-сопер-